

Projecte d'Innovació i Investigació educativa 2021

PROJECTE: MOU LA MÚSICA

CEIP CENSAL – 12004254

Coordinador: Jordi Llombart i Sanchis

Modalitat: Participació Individual

Tipologia: PIIE

ÍNDEX

1. Justificació i objectius

2. Projecte

- 2.1. Marc teòric
- 2.2. Descripció de les activitats a realitzar
- 2.3. Recursos
- 2.4. Perdurabilitat en el temps
- 2.5. Transferibilitat
- 2.6. Participació
- 2.7. Inclusió
- 2.8. Plurilingüisme

3. Avaluació i impacte

- 3.1. Instruments d'avaluació
- 3.2. Indicadors i criteris d'avaluació
- 3.3. Anàlisi de resultats
- 3.4. Impacte/Propostes de millora

4. Conclusions

5. Pressupost

6. Annexos

1. Justificació i objectius

Oportunitat: dades sobre la situació que es vol canviar

L'Escola Censal està en un procés de canvi metodològic continu per impulsar l'aprenentatge competencial. En aquests moments en el nostre centre, en l'etapa d'Infantil, es treballa a través d'una Pedagogia Viva i Activa, la qual centra la pràctica educativa en l'infant com a protagonista a través d'un ensenyament no directiu, basant-se en els interessos de l'alumnat, respectant el ritme personal de cada infant i dissenyant un espai estratègic, organitzat, autònom i dotat de material manipulatiu, autocorrectiu i provocador. A l'impuls d'aquesta forma de treballar va contribuir la concessió de recursos al Projecte d'Investigació i Innovació Educativa «Aules per a infants capaços» el curs passat.

En l'etapa de Primària, s'està començant a incorporar l'ús de projectes dins de la pràctica educativa. En el marc de l'impuls d'aquests projectes és en el qual presentem aquesta proposta que permet d'una banda integrar una formació musical i artística integral amb el desenvolupament de projectes d'aprenentatge servei entre l'alumnat de Primària del nostre centre.

A més a més, la col·laboració en aquest projecte amb la Universitat Jaume I proporciona un context excel·lent per al seu desenvolupament, ja que els recursos personals i materials de que disposen no tenen res a veure amb el que té un centre d'educació infantil i primària.

A aquest context s'uneix també el fet que la major part del Claustre de l'escola dispose de destinació definitiva a l'escola és propici per a la implementació i consolidació d'aquest projecte.

Descripció dels objectius generals i específics que es pretenen desenvolupar

- Promoure l'assoliment de les competències per part de l'alumnat de la nostra escola.
- Fomentar la formació artística i musical de l'alumnat d'Educació Primària.
- Dur a terme projectes d'aprenentatge-servei.
- Promoure l'expressió artística, la participació de l'alumnat, el desenvolupament d'habilitats socials i comunicatives a través de la pràctica orquestral.
- Impulsar la formació docent a partir del treball col·laboratiu.
- Afavorir la participació de la comunitat educativa i de l'entorn en l'escola, establint lligams de col·laboració entre l'escola i aquest entorn.
- Impulsar la visibilització de l'escola en la comunitat.
- Visibilitzar i donar difusió de les activitats realitzades en aquest projecte

2. Projecte.

2.1. Marc teòric

L'educació és una potent eina a través de la qual les persones aprenem a relacionar-nos amb la realitat que ens envolta. El marc educatiu formal és, en definitiva, un espai òptim per aprendre a conviure. Convivir no implica exclusivament tolerar, des d'una actitud passiva i restrictiva cap a la diversitat. Estudis previs han destacat que una autèntica convivència sorgeix d'un íntegre reconeixement entre les persones, que inequívocament implica diàleg, interrelació i justícia (Cortina, 2002; Nussbaum, 2007), i que se centra en els valors associats a la diversitat social. L'obertura cap a la diversitat s'acompanya, en moltes ocasions, de l'autoreflexió i el compromís amb la justícia social (Mills & Ballantyne, 2010). A partir d'un sòlid esforç educacional podem afavorir la transformació de la nostra realitat multicultural en espais interculturals de convivència positiva.

El projecte té la seva base en dos perspectives educatives estretament vinculades, la inclusió i la interculturalitat. L'Educació Intercultural Inclusiva es concep com un model educatiu, tant formal com no formal, que propicia l'enriquiment cultural de la ciutadania, partint de el reconeixement i respecte a la diversitat, a través de l'intercanvi i el diàleg, en la participació activa i crítica per el desenvolupament d'una societat democràtica basada en l'equitat i la solidaritat (Sales i García, 1997).

Les aules Interculturals Inclusives porten darrere una sèrie de principis bàsics que el nostre projecte contempla com a fonamentals:

- Oferir les condicions per a la igualtat d'oportunitats educatives i per participar activament en la societat i en la transformació (construcció-reconstrucció) de la cultura, dins d'una societat democràtica en què es forma a les noves generacions com a ciutadans/es crítics/es en la presa de decisions públiques per al desenvolupament de les estructures i pràctiques socials i culturals (Benhabib, 2000).

- Valorar la diversitat com a element dinamitzador i enriquidor en la interacció entre persones i grups humans. Per això, cal anar amb compte en no substituir l'antic racisme biològic per un nou racisme culturalista, que fa equivalent el passat de moda concepte de raça a el d'ètnia i aquest el de cultura, creant així determinismes i diferències suposadament insalvables entre els grups humans (San Román, 1996).

- Recerca d'uns valors mínims comuns, que donen sentit a la interculturalitat com a punts de referència axiològics per desenvolupar ideologies, polítiques i models educatius en un món plural. Per a això es desenvoluparan estratègies comunicatives, socials i educatives basades en el diàleg, com a forma d'intercanvi de perspectives culturals i recerca de consensos i models alternatius (Díaz-Aguado, 2003).

- Prendre consciència de les pràctiques socials i educatives individuals i col·lectives que propicien i resulten d'actituds estereotipades i prejudicis ètnics, culturals, sexuals o socials i desenvolupar habilitats cognitives, afectives, conductuals, personals i socials per transformar aquestes pràctiques i les estructures que determinen i legitimen aquestes pràctiques.

L'educació musical, donades les capacitats inherents de la música, pot esdevenir un vehicle òptim per al desenvolupament d'aquestes competències interpersonals i el diàleg amb la diversitat (Bradley, 2006; Giráldez Hayes, 2003; Joseph & Southcott, 2009). En primer lloc, perquè la música no només forma part de la dimensió estètica de les persones; l'expressió musical és un important via de comunicació i també una manifestació cultural existent en totes les societats fins al moment conegudes. En aquest sentit, la música és part constituent de la identitat individual i col·lectiva (Green, 2011) i, com a tal, té capacitat per unir, però també per separar o disgregar a les persones. Igualment, l'aula de música pot generar un ambient adequat per a l'intercanvi cultural entre els i les estudiants, però per a això és important garantir que la cultura escolar no es convertisca exclusivament en la cultura dels grups dominants en la societat (Fernández Enguita, 2001). L'assoliment de la convivència requereix d'estratègies per fomentar les actituds positives cap a altres grups culturals. Així, es necessita afavorir la participació i la interrelació entre les diferents entitats culturals que comparteixen un determinat espai educatiu.

El repte de l'educació general en relació a les arts consisteix a generar espais en què tinga cabuda l'art, creant entorns participatius i diversos, d'obertura al món perquè els i les ciutadanes puguin ser crítics, gaudir i integrar-se en centres d'art, exposicions i/o projectes artístics, concerts de música, etc. cada vegada més nombrosos a les nostres ciutats (Díaz-Gómez, 2014). S'aposta, per tant, per assegurar l'aprenentatge de la competència artística de totes les persones, incloent-hi les habilitats de pràctica i percepció musical, partint de la idea que, com assenyala Bosch (2009):

Així doncs els xiquets i xiquetes no són artistes, com no són enginyers, ni metges ni guardes forestals, però el seu esforç continuat per anar trobant el seu lloc al món fa que se senten molt a gust en entorns creatius com els que generen les arts: cinemes, teatres, tallers de tota mena [...] Necessitem moltes obres diferents i totes les modalitats artístiques existents si de veritat volem iniciar a l'alumnat en el món de les arts.

La naturalesa dels llenguatges artístics, per les seves connotacions emocionals i sensorials, a més del seu caràcter participatiu i social, fa que es convertisquen en mitjans idonis per treballar les competències bàsiques, el que reforça la seva importància en l'educació general.

Pel que fa al panorama actual de l'art en l'educació primària, actualment l'educació espanyola està immersa en un procés actiu de renovació pedagògica. En els últims anys s'ha experimentat un fort canvi en relació als principis i valors educatius i a l'ordenació i estructuració de les diferents etapes. La legislació educativa destaca la necessitat d'impulsar el desenvolupament artístic en el jovent, i així ho posa de manifest en la descripció de les finalitats generals que persegueixen cadascuna de les etapes de l'ensenyament. El currículum de l'educació artística espanyola en l'etapa primària defensa l'estudi de la percepció i l'expressió a través de l'art, des de la defensa que "les manifestacions artístiques són aportacions inherents a el desenvolupament de la humanitat: no hi ha un estudi complet de la història de la humanitat en el qual no es contemple la presència de l'art en totes les seves possibilitats "(RRDD Primària; LOMCE; 19401).

No obstant això, el lloc de les arts a l'escola i, amb elles, de la música, ha estat aquests darrers anys en un constant replantejament. L'educació artística, disciplina curricular bàsica des de la reforma de la Llei Orgànica d'Ordenació General de Sistema Educatiu (LOGSE, 1990), ha estat reubicada en el pla d'ordenació curricular en el conjunt de disciplines emmarcades en les matèries específiques, possibilitant la seva optativitat en el transcurs dels ensenyaments primaris i secundaris (LOMCE, 2013). Això pot suposar la no universalització de l'accés a el desenvolupament artístic dels nostres joves, i esbiaixar el desenvolupament de competències no només instrumentals, sinó també sistèmiques i interpersonals.

Un altre dels àmbits de discrepància en l'ordenació curricular deriva de les interpretacions del que ha de significar educar en valors i, concretament, en relació a la música (Tourrián López & Longueira Matos, 2011). De la mateixa manera, el lloc de l'educació per a l'adquisició de competències que capaciten les persones per aprendre a viure i convida s'ha vist modificat, des d'un enfocament transversal i transcurren, fins a la seva concreció en l'especificitat de matèries com Educació en Valors.

Rodríguez Moneo i González Briones (2013) van dur a terme una anàlisi de la presència d'elements explicitats en el currículum de cadascuna de les matèries per al desenvolupament de les competències bàsiques que el sistema educatiu general hagués de, d'acord amb la legislació, impulsar en la formació de l'estudiantat. L'educació artística, que a l'escola primària a Espanya inclou l'educació musical i l'educació plàstica i visual, dedica la major part de les accions detallades en el currículum a desenvolupar la competència cultural i artística (amb un pes específic del 34,81%). Al mateix temps, els currículums de l'educació artística s'han dissenyat com a garant per al desenvolupament d'altres competències bàsiques com la d'aprendre a aprendre (23,70%), l'autonomia i iniciativa personal (11,11%), i altres. El que sorprèn d'aquesta anàlisi és descobrir que la competència social i ciutadana és la que compta amb el menor pes específic de totes les competències assenyalades (2,22%). Al mateix temps, en l'anàlisi de la influència que cada matèria implica en el desenvolupament de les competències bàsiques en el currículum, desconcerta descobrir que, segons l'estudi, entre les sis àrees que dediquen esforços a aquesta tasca, l'educació

artística és la matèria que menys contribueix (3,80%) al desenvolupament de la competència social i ciutadana.

Concretament aquest estudi es va realitzar a partir de l'anàlisi de la LOE i la seva concreció curricular. No obstant això, en l'estudi de l'actual LOMCE i el seu currículum, les perspectives en aquesta línia no difereixen massa (Cabedo-Mas, Nethsinghe & Forrest, 2017).

En l'especificació dels criteris d'avaluació i els resultats d'aprenentatge que s'esperen de la consecució dels objectius dissenyats per a l'aprenentatge de les arts, hi ha poca referència a la necessitat de dedicar esforços a activitats centrades en aprendre a conviure de manera pacífica i a transformar els conflictes de manera positiva. En aquest sentit, en aquests currículums es fa referència explícita (1) al coneixement i respecte del patrimoni musical propi i aliè, i (2) a les normes de convivència que regeixen la interpretació i reproducció musical.

Considerem que assegurar una acció educativa centrada en la integració de pràctiques musicals compartides pot desenvolupar la capacitat estrictament musical del nostre estudiantat. Però, al mateix temps, l'aula de música es pot convertir en un espai per a la millora de les relacions entre els individus, cooperant en la pràctica musical i fomentant que l'alumnat faci ús de la seua vida musical més enllà de l'aula. L'adquisició d'experiències musicals positives, en què s'aconsegueix la connexió intersubjectiva entre participants, afavoreix la creació de nous vincles d'interrelació que resulten en una millora de la convivència entre les persones. Existeixen nombrosos projectes en què la música i l'educació musical han servit per generar nous vincles de convivència, millorar la participació, fomentar la transformació dels conflictes, aprofundir en els processos de reconciliació o promoure la cooperació al desenvolupament (Abreu, 2001; Cabedo -Mas, 2015; Díaz-Gómez, 2011; Urbain, 2008).

En aquest camp de recerca estan prenent força aquelles propostes que fan ús de la participació musical comunitària en els processos de construcció de societats més justes (Casacuberta, Rubio, & Serra, 2011; Comte, 2012; Chonody, 2014). Les activitats musicals comunitàries van més enllà d'involucrar els i les participants en la creació musical; els proporcionen oportunitats per construir expressions personals i comunitàries d'inquietuds artístiques, socials, polítiques i culturals (Cabedo-Mas, 2014). Potser un dels majors reptes d'avui en dia en aquest àmbit siga el d'establir connexions entre aquest tipus de propostes i el lloc de l'escola. Diversos estudis han demostrat el valor i els beneficis, tant curriculars com per a l'estudiantat i el professorat, d'impulsar experiències en les que, en el marc de l'aula, participen mestres juntament amb artistes professionals (Eckhoff, 2011).

Cal destacar que l'Aprenentatge Servei sustenta la proposta que aquí es presenta. De forma genèrica l'ApS es defineix com un mètode pedagògic protagonitzat per l'actuació recíproca dels i les estudiants i la comunitat, darrere de satisfer necessitats socials no cobertes (Furco i Billig, 2002; Gil, Xiva i Martí, 2015; Martínez, 2006; Pallarés i Chiva, 2017; Tapia, 2008). L'actual Educació Primària exigeix l'aplicació de metodologies actives i experièncials. En aquest sentit, l'ApS busca desenvolupar les competències i habilitats acadèmiques, alhora que prestar un servei comunitari per a satisfer les necessitats socials.

El volum d'investigacions sobre els efectes personals i socials que aporta l'aprenentatge-servei (ApS) en escenaris d'educació musical ha emergit amb força en els últims temps (per exemple, Barnes, 2002; Reynolds & Conway, 2003; Reynolds, Jerome, Preston & Haynes, 2005; Yob, 2000). Dels resultats reflectits per aquests estudis es dedueix que les aportacions que l'ApS ofereix a experiències de pràctica artística i musical activa poden suposar un factor potenciador molt desitjable.

En aquest projecte l'estudiantat participa en activitats que aborden les necessitats humanes i comunitàries de barri en què està immersa l'escola. Al mateix temps, se'ls proporcionen oportunitats estructurades de reflexió dissenyades específicament per aconseguir resultats d'aprenentatge (Jacoby, 2015). En particular, es combina el treball a l'aula amb serveis a la comunitat i l'entorn més immediat tot això vehiculat a través de la música i les arts, tot i que es duran a terme accions no vinculades amb aquestes disciplines.

2.2. Descripció de les activitats i cronograma.

Descripció de les activitats:

- Diagnosi de la situació: l'escola amb l'ajuda del personal investigador de la universitat farà una valoració de la situació prèvia a l'inici del projecte a través de qüestionaris i enquestes a les famílies, a l'alumnat i al professorat del centre. D'aquesta manera es podrà valorar amb precisió l'impacte de les actuacions que desenvoluparà el projecte en la comunitat educativa de l'escola.
- Disseny de les activitats: tot i que hi ha una planificació general de les activitats, en aquest moment del projecte tots els professionals implicats en el projecte definiran les activitats a implementar i es concretarà la temporalització de cadascuna d'elles.
- Formació del professorat: el professorat del Claustre indicacions i formació sobre l'aprenentatge servei per part del professorat investigador de la Universitat participant del projecte.
- Implementació i desenvolupament: en aquest període es duran a terme les activitats planificades.
- Producció: fa referència d'una banda als moments més significatius de les accions dels projectes d'aprenentatge servei plantejats; d'altra banda a la presentació dels aprenentatges desenvolupats en la pràctica musical instrumental i artística com puguin ser els concerts.
- Avaluació i anàlisi: es planteja dur a terme una avaluació contínua del projecte, de manera que es puguin anar fent modificacions a mesura que es vagen implantant.
- Difusió: es compartiran les produccions i els resultats del projecte a través dels propis mitjans de difusió de l'escola, com el Telegram i la pàgina web. Es buscarà també la difusió a més gran escala a través de la pròpia Conselleria d'Educació. A banda d'això els investigadors i investigadores de la Universitat Jaume I difondran els resultats a través de les publicacions que estimen convenientes.

2.3. Recursos

Per al desenvolupament adequat d'aquest projecte seran necessaris una sèrie de recursos personals i materials que assegurin la sostenibilitat del projecte.

D'una banda és necessària una dotació econòmica suficient per poder afrontar la despesa en instrumentació musical (violins i violoncels principalment) que complemente la dotació aportada per la Universitat Jaume I, així com per al seu manteniment. També serà necessària una dotació per a poder desenvolupar els projectes d'aprenentatge servei.

Pel que fa a la tècnica cal comptar amb professionals que ensenyen als alumnes la tècnica per treballar els instruments musicals específics, en la vessant artística del projecte.

2.4. Perdurabilitat en el temps.

El projecte parteix d'una proposta sostenible, perquè accions prèvies realitzades en aquesta línia de treball han permès ja adquirir una bona base en el treball a través de les metodologies globalitzades en Educació Infantil.

També els contactes amb agents i associacions de barri promouen accions educatives que poden anar més enllà d'un contacte puntual, i establir relacions professionals sòlides i duradores. Pretenem, per això, que els vincles amb aquestes associacions siguin sostenibles en el temps.

D'altra banda, la col·laboració amb altres professionals de l'educació (professorat i personal d'investigació de la Universitat) i de l'art (músics professionals residents a les aules) genera processos de formació i desenvolupament professional docent. Això repercuteix directament en beneficis directes per al professorat de centre, que adquireix competències per poder replicar i posar en marxa aquesta i altres propostes similars.

El fet de ser un Claustre que majoritàriament disposa de destinació definitiva al centre assegura també la perdurabilitat en el temps d'aquest projecte.

També s'acredita que si el projecte és un èxit, s'incorporarà als documents de l'escola, entre d'altres al Projecte Educatiu de Centre (PEC) i al Pla d'Igualtat i Convivència (PIC).

2.5. Transferibilitat

Ja hi ha propostes a nivell nacional que fan ús de la música comunitària a l'aula de primària o amb estudiants d'aquestes edats, en el cas del País Valencià hi ha també projectes musicals amb fons social molt interessants (Com *sona l'ESO* en educació secundària o *l'Escola Canta* en educació primària, entre d'altres). La proposta d'incloure l'ApS a través de la participació artística i musical comunitària pensem que és un valor afegit i que és fàcilment transferible a altres contextos o centres.

El centre es compromet a posar a disposició d'aquells centres que ho desitgen informació sobre la metodologia i els resultats del projecte, i a fer difusió d'aquests resultats, a través de diferents canals: jornades, publicacions, fòrums de difusió social, mitjans de comunicació,...

2.6. Participació.

En aquest projecte participa tota l'escola, des d'Infantil 3 anys fins a 6é de primària, ja que tot i que la part artística i musical està més enfocada a 2n i 3r cicle d'Educació Primària, en el desenvolupament d'accions d'aprenentatge servei tots els nivells poden participar i contribuir per tal de que el projecte es duga a terme amb èxit.

Per a desenvolupar en l'aula aquests projectes resultarà bàsic el treball per grups cooperatius, ja que es tracta d'accions que necessiten de la participació i col·laboració de tot el grup-classe.

Aquesta iniciativa fomentarà la participació de la comunitat educativa ja que els projectes desenvolupats a partir de l'aprenentatge servei necessiten de la implicació directa de les famílies per dur-les a terme amb èxit, açò ajudarà a fomentar la col·laboració de les famílies amb l'escola i es pot traslladar a altres accions que el centre organitze. A banda d'això les accions musicals i artístiques, i els resultats dels projectes d'aprenentatge servei es mostraran a tots els membres de la comunitat educativa.

Aquests projectes també necessiten de la relació amb entitats de l'entorn, per tant la col·laboració amb aquestes entitats reforçarà els lligams entre la comunitat educativa i aquestes.

2.7. Inclusió.

Aquest projecte permet democratitzar l'accés del nostre alumnat a la pràctica musical amb instrumental com el violí i el violoncel que normalment no està al seu abast en els centres educatius. Així, l'alumnat del centre amb menys recursos podrà accedir a aquestes experiències que d'altra manera resultaria impossible que pogueren viure.

Es tracta també de projectes que permeten ser adaptats amb facilitat a la diversitat del grup i als diferents ritmes d'aprenentatge. Això possibilita que tothom pugui contribuir dins de les seues capacitats a l'objectiu comú.

Les accions d'aprenentatge servei també incideixen en la inclusió. D'una banda perquè al vehicular l'aprenentatge a través d'aquesta metodologia s'atén millor a la diversitat del propi grup i permet una major individualització de l'aprenentatge. D'altra banda perquè al col·laborar amb associacions de l'entorn o amb relació amb l'escola que atenen a persones en risc d'exclusió o amb altres necessitats, es poden dur a terme accions inclusives que permeten millorar els valors de l'alumnat de la nostra escola.

2.8. Plurilingüisme.

Aquest projecte respectarà el Pla Lingüístic del Centre que contempla una preponderància del valencià com a llengua vehicular de l'educació, per tant es promourà que les accions que es deriven de l'execució d'aquest projecte utilitzen el valencià com a llengua de comunicació, sense obviar la possibilitat de que en algunes d'elles s'haja d'emprar el castellà o l'anglès per motius que així ho justifiquen.

3. Avaluació i impacte.

3.1. Indicadors i criteris d'avaluació.

Es tindran en compte en compte els següents criteris d'avaluació:

- Millorar les competències de l'alumnat de l'escola.
- Promoure la implicació en la vida de el centre.
- Millorar la convivència de l'alumnat del centre i l'educació en valors.
- Millorar de la tècnica instrumental i artística de l'alumnat del centre.
- Millorar la significativitat dels aprenentatges vehiculant-los a través d'accions d'aprenentatge-servei.
- Implicar agents externs en activitats pròpies de centre.
- Millorar la percepció de l'alumnat sobre la importància del desenvolupament artístic en l'educació.

Alguns dels indicadors que contemplem inclouen:

- Quantitat i qualitat d'interacció amb altres associacions.
- Èxit en la integració de l'alumnat amb necessitats educatives especials.
- Èxit en la integració de l'alumnat amb dificultats socioeconòmiques.
- Grau d'assoliment de les competències
- Contacte i implicació de les famílies amb el projecte de centre.
- Motivació de l'estudiantat amb l'estudi de la música i les arts.

3.2. Instruments d'avaluació.

L'avaluació es durà a terme fonamentalment a través d'observació directa i fent ús d'instruments com:

- Qüestionaris
- Enregistraments de vídeo i àudio
- Resultats acadèmics de l'alumnat
- Entrevistes a tots els sectors implicats
- Grups de discussió amb diferents col·lectius

3.3. Anàlisi de resultats.

L'anàlisi dels resultats es farà tenint en compte els valors previs a la implantació del projecte i els valors a posteriori. Aquesta valoració es farà per part de tots els agents implicats en el projecte i amb una periodicitat inferior a la duració del curs escolar.

3.4. Impacte/Propostes de millora.

Esperem també que l'aprenentatge de continguts curriculars a través de pràctiques reals i significatives millori l'aprenentatge de l'alumnat del nostre centre.

Esperem també que el projecte tinga un impacte directe en la vinculació de tots els col·lectius de la comunitat escolar amb el projecte general de centre. Al mateix temps, esperem millorar la percepció de la importància de les matèries artístiques tant en l'alumnat com en les famílies.

D'altra banda, col·laborar i donar suport a col·lectius de la comunitat pot tenir un impacte positiu en competències personals i socials de l'alumnat, com l'empatia o la solidaritat. Finalment, esperem que participar en projectes globals, integradors i comunitaris com el que es proposa tinga incidència en la visibilitat del centre al barri i la ciutat.

4. Conclusions.

Com hem explicat abans, un projecte com *Mou la música*, basat en projectes de música comunitària i aprenentatge-servei a l'aula té possibilitats d'esdevenir una iniciativa motivadora i significativa per a l'escola.

Mitjançant la formació de conjunts instrumentals a les escoles fomentem la democratització de la pràctica artísticomusical en espais on no totes les persones poden adquirir aquests coneixements i experiències.

S'impulsen les possibilitats de participació activa de centre, amb la comunitat, amb membres d'altres realitats diverses, així com la visibilització de les potencialitats de col·lectius mitjançant el treball comunitari en espais de pràctica musical compartida. L'Aprenentatge-Servei és una eina provadament útil per al desenvolupament de les competències en general i de les competències cíviques i socials en particular. Pensem que tenim molt a aportar a la comunitat i que la comunitat té també molt a contribuir a la nostra escola.

5. Pressupost.

CONCEPTE	QUANTITAT (€)
Material No Inventariable	
Serveis i personal	
Col·laboració amb músics professionals durant un curs escolar	2.200
Sortides i desplaçaments per a la realització de concerts o per desenvolupar accions artístiques	300
Material fungible	
Petit material per a instruments (cordes, resina,...)	200
Material fungible divers per a les accions d'aprenentatge servei*	400
Material inventariable	
Material inventariable per al desenvolupament dels projectes d'aprenentatge servei*	1.900
Adquisició d'instruments musicals (violins i violoncels principalment)	600
TOTAL	5.600

*No es pot fer una major concreció d'aquestes partides donat que no podem saber a hores d'ara quins projectes d'aprenentatge servei d'urem a terme, ja que partiran del que es decidisca entre el professorat del centre i l'alumnat en el moment d'iniciar-los.

6. Annexos.

Bibliografia

- Abreu, J. A. (2001). Venezuela, Sistema Nacional de las Orquestas Juveniles. Paper presented at the El contrato global. I Encuentro Internacional sobre Cultura de Paz.
- Bosch, E. (2009). Un lugar llamado escuela. Barcelona: Graó.
- Barnes, G. V. (2002). Opportunities in service learning. Music Educators Journal, 88(4), 42-46.
- Cabedo-Mas, A., & Díaz-Gómez, M. (2013). Positive musical experiences in education: Music as a social praxis. Music Education Research, 15(4), 455-470.
- Cabedo-Mas, A., & Díaz-Gómez, M. (2016). Music education for the improvement of coexistence in and beyond the classroom: A study based on the consultation of experts. Teachers and Teaching: Theory and Practice, 22(3), 368-386.
- Cabedo-Mas, A., Nethsinghe, R., & Forrest, D. (2017). The role of the arts in education for peacebuilding, diversity and intercultural understanding: A comparative study of educational policies in Australia and Spain. International Journal of Education & the Arts, 18(11).

- Casacuberta, D., Rubio, N., & Serra, L. (Eds.). (2011). *Acción cultural y desarrollo comunitario*. Barcelona: Graó.
- Chiva Bartoll, Òscar, Salvador García, Celina, Ferrando-Félix, Sergio, & Cabedo-Mas, Alberto. (2019). Aprendizaje-servicio en educación musical: revisión de la literatura y recomendaciones para la práctica. *Revista Electrónica Complutense de Investigación en Educación Musical*, 16, 57-74.
- Chiva, Ó. y Martí, M. (2015). The impact of service learning on the training of pre-service teachers: Analysis from a physical education subject. *European Physical Education Review*, 21(4) 467–484.
- Chiva, Ó. y Martí, M. (2016). *Métodos pedagógicos activos y globalizadores. Conceptualización y propuestas de aplicación*. Barcelona: Graó.
- Cortina, A. (2002). Ciudadanía intercultural. In J. Conill (Ed.), *Glosario para una sociedad intercultural* (pp. 35-42). Valencia: Bancaja. Gil, J.,
- Díaz- Aguado, M.J. (2003). *Educación intercultural y aprendizaje cooperativo*. Madrid: Pirámide.
- Eckhoff, A. (2011). Art experiments: introducing an artist-in-residence programme in early childhood education. *Early Child Development and Care*, 181(3), 371-385.
- Jacoby, B. (2015). *Service-learning essentials*. San Francisco, CA: Campus Compact-Jossey-Bass.
- Pallarès, M. y Chiva, Ó. (2017). *La pedagogía de la presencia. Tecnologías digitales y aprendizaje-servicio*. Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya.
- Rodríguez Moneo, M., & González Briones, E. (2013). *Reflexión sobre las competencias básicas y su relación con el currículo*. Madrid: Ministerio de Educación, Cultura y Deporte.
- San Román, T, (1996) *Los muros de la separación. Ensayo sobre alterofobia y filantropía*. Barcelona: Tecnos-UAB

